

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

SF har tidligere i Folketinget fremsat forslag om indførelse af økonomisk demokrati, senest i form af beslutningsforslag nr. B 126 fra folketingsåret 1986-87 (1. samling) om indførelse af virksomhedsdemokrati og samfundsstyring af kapitalen (se Folketingstidende 1986-87 (1. samling), forhandlingerne sp. 6665 og 7666 samt tillæg A sp. 3833). B 126 adskilte sig dog på afgørende punkter fra nærværende beslutningsforslag bl.a. ved, at det indeholdt en central fond og amtsfonde. SF mener ikke, at der i dag er det samme behov for yderligere centrale fonde, idet Arbejdsmarkedets Tillægspension og Lønmodtagernes Dyrtidsfond samt pensionskasserne i dag må siges at opfylde de behov, vi har for centrale fonde. Hvis der så samtidig sker en regionalisering af Arbejdsmarkedets Tillægspension (jf. lovforslag nr. L 221 om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension), er tanken om amtsfonde tilgodeset.

Men uanset at der er sket en kraftig udbygning af lønmodtagerfondene, er der fortsat brug for økonomisk demokrati. For det første er der langt fra lønmodtagerkapital i form af lønmodtagerfonde i alle virksomheder, en lønmodtagerkapital, der kan understøtte arbejdspladsdemokratiet. For det andet er økonomisk demokrati et middel til at inddrage den af lønmodtagerne skabte merværdi.

Formålet med beslutningsforslaget er derfor bl.a. at overføre en del af den merværdi, som lønmodtagerne skaber i virksomhederne, til lønmodtagernes kollektive ejendomsret og til lønmodtagernes forvaltningsret i de enkelte virksomheder.

Det vil bidrage til at øge lønmodtagernes indflydelse samlet og dermed også til at øge lønmodtagernes ansvarlighed.

Da midlerne bliver i de enkelte virksomheder, belaster forslaget ikke virksomhedernes konkurrenceevne ved øgede omkostninger, fordi de ikke skal udrede kontante midler til virksomhedsfonden, sådan som det havde været tilfældet, hvis der havde været tale om en overskudsdeling, der skulle udloddes indi-

viduelt. Der bliver alene tale om omposteringer af ejendomsretten til den formue, der skabes og bliver i virksomheden.

Forslaget til økonomisk demokrati skal ses i nøje sammenhæng med forslaget om udbygning af arbejdspladsdemokratiet. For SF er det således vigtigt, at indførelse af økonomisk demokrati ledsages af en kraftig udvidelse af arbejdspladsdemokratiet. De to foranstaltninger til gavn for demokratiet i det økonomiske liv vil kunne foretages samtidig, hvis der samtidig med vedtagelse af en lov om økonomisk demokrati indføres en rammelov for arbejdspladsdemokrati, sådan som forslag til folketingsbeslutning nr. B 73 om nedsættelse af et udvalg om arbejdspladsdemokrati lægger op til.

Bemærkninger til beslutningsforslagets enkelte punkter

Ad 1

Der er naturligvis brug for en nærmere definition af private virksomheder, idet der findes mellemformer mellem private og offentlige virksomheder. Promsgrundlaget defineret som forskellen på det indgående og udgående momsbeløb er formentlig det nærmeste, man kommer i retning af et finde et mål for virksomhedernes ydeevne, hvorved der er grundlag for at konstatere den merværdi, der er skabt i de enkelte virksomheder.

Ad 2

Den overførte lønmodtagerejede kapital er lønmodtagernes kollektive ejendom, som forvaltes i de enkelte virksomheder af de ansatte lønmodtagere, f.eks. på aktieselskabers generalforsamlinger. Det betyder, at selv om en lønmodtager har været med til at skabe merværdien i en virksomhed, bevarer vedkommende ikke sin indflydelse herpå i denne virksomhed, hvis vedkommende fraflytter den. Til gengæld får vedkommende lønmodtager indflydelse i en anden virksomhed, hvis vedkommende får beskæftigelse dér.